

Zsilák András
(1921–1981)

1981. július 13-án, életének 60. évében váratlanul elhunyt Zsilák András, az MSZMP Központi Bizottsága Párttörténeti Intézetének igazgató-helyettese, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a rákövetkező szocialista forradalmak története Nemzetközi Témabizottsága Magyar Tagozatának elnöke.

A felszabadulás után pártmunkás, majd 1954-től a pártfőiskola tanára. Később Moszkvában elvégezte az aspiranturát az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Társadalomtudományi Akadémián, és a történelemtudományok kandidátusa lett. 1961 őszétől a Párttörténeti Közlemények felelős szerkesztője. 1966 végén az MSZMP KB Párttörténeti Intézetének igazgatóhelyettese lett, mely tisztséget egészen haláláig betöltötte.

Kutatási területe elsősorban a szovjet-oroszországi magyar internacionalisták története, valamint a magyarországi népi demokratikus és szocialista fejlődés különböző problémái voltak. Munkatársa volt A magyar forradalmi munkásmozgalom története c., oroszul is megjelent szintézisnek, A magyar munkásmozgalom rövid története tankönyvnek; társszerkesztője több gyűjteményes kötetnek, mint pl. A népi Magyarország negyedszázada; magyar és orosz nyelven is kiadott Orosz internacionalisták a Magyar Tanácsköztársaságért; és A Nagy Október és a magyarországi forradalmak. Tanulmányokat írt a magyar internacionalisták turkesztáni és szibériai küzdelmeiről, az OK/b/P magyar csoportjának szerepéről a Vörös Hadsereg létrehozásában, Lenin és a nemzetközi kommunista mozgalom kapcsolatának problémáiról. Írásaiban többször foglalkozott Magyarország 1948–1956 közötti történetével, kiváltképpen érdekelte az egykori szegényparasztoknak és mai utódainak élete. Ehhez a témakörhöz erős érzelmi szálak is fűzték: szegényparaszti családból származott.

Éveken át elnöke volt A nemzetközi munkásmozgalom történetéből c. Évkönyv szerkesztő bizottságának. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából 1974-től – megalakulásától – elnöke volt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a rákövetkező Szocialista Forradalmak Története Nemzetközi Témabizottsága Magyar Tagozatának. E tisztében rendkívül sokat tett a magyar történeteszek nemzetközi kapcsolatainak kiszélesítéséért. Aktív résztvevője volt a témában tartott sokoldalú tanácskozásoknak, a nemzetközi történész kollektívák által létrehozott munkáknak.

1970-ben munkája elismeréseként megkapta az Munka Érdemrend anyanyelvi fokozatát. 1981-ben a szocialista országok akadémiai által alapított nemzetközi díj odaítéléséről szóló oklevelet még személyesen vehette át.

A Történelmi Szemle Szerkesztő Bizottságának 1963-tól volt aktív tagja. Halála a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom történetével foglalkozó történettudomány nagy vesztesége; nemcsak a kutató, hanem a tudományos szervező is hiányozni fog körünkből.